

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	22004 - Fonaments de l'Educació Musical: Vocal, Auditiva i Rítmica
Grup	Grup 2, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	B
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Nom	22004 - Fonaments de l'Educació Musical: Vocal, Auditiva i Rítmica
Crèdits	2,2 de presencials (55 hores) 3,8 de no presencials (95 hores) 6 de totals (150 hores).
Grup	Grup 2, 1S, GEDI, GEI2 (Campus Extens)
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Llorenç Gelabert Gual llorens.gelabert@uib.es	15:00	17:00	Dimarts	01/09/2017	31/07/2018	A119

Contextualització

"Fonaments de l'Educació Musical: Vocal, Auditiva i Rítmica" constitueix una assignatura de formació bàsica dins els estudis de Grau en Educació Infantil, lligada a l'àrea de coneixement "Llenguatges: Comunicació i Representació" dins l'etapa d'Educació Infantil. Aquesta àrea inclou aspectes com expressió, creació, interpretació, audició o representació. Per això, aquesta assignatura comprèn un ensenyament bàsic, introductori i general en Educació Musical, matèria d'ús diari a l'etapa d'Educació Infantil. Alhora, l'assignatura contribueix a facilitar l'ús de procediments i recursos didàctics per a l'assoliment de coneixements musicals, pretenent que l'alumne domini un llenguatge musical bàsic que li permeti elaborar, posteriorment, propostes i materials didàctics adaptats a l'etapa d'Educació Infantil. A més, es treballaran de forma específica una sèrie de competències genèriques d'interès per al futur professional en el marc de l'àmbit artístic.

Per altra part, aquesta assignatura està molt relacionada amb les matèries específiques que componen el mòdul: "L'Educació Corporal i Musical del Mestre" (2n curs), "La Representació Escènica a l'Escola Infantil" (2n curs) i "Projectes Artístics a la Primera Infància" (4rt curs). En aquest context, l'assignatura consolida les bases teòriques i pràctiques adients per a poder afrontar amb garanties d'èxit les assignatures que trobarem als cursos posteriors.

Comprendre els conceptes bàsics quant a formació vocal, educació auditiva i ritme esdevé un component de gran rellevància, tant per als cursos posteriors de la titulació com de cara a la futura tasca docent. L'eliminació del mestre especialista de música en el nou marc educatiu universitari demanda i exigeix una formació per part dels estudiants que compensi aquesta mancança. Per això, aquestes assignatures, obligatòries per a tots els alumnes de Grau en Educació Infantil i Grau en Educació Primària, tindran com a objectiu formar mestres amb la capacitat i competències adients per assolir l'objectiu de fer ben present la música dins el procés educatiu i maduratiu dels infants.

Requisits

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	22004 - Fonaments de l'Educació Musical: Vocal, Auditiva i Rítmica
Grup	Grup 2, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	B
Idioma	Català

Recomanables

Per a poder afrontar aquesta assignatura amb garanties és bàsic que l'alumne compti amb les capacitats auditiva, vocal i rítmica mínimes i necessàries. És molt recomenable també una correcta salut i qualitat vocal com a punt de partida, sense aquesta es complica en gran mesura el desenvolupament correcte de l'assignatura.

Competències

L'assignatura Fonaments de l'Educació Musical: vocal, auditiva i rítmica, té el propòsit de contribuir a l'adquisició de les competències 20, 25, 28 i 29 que s'indiquen a continuació, les quals formen part del conjunt de competències establertes en el pla d'estudis del Grau d'Educació Infantil (Mòdul 7. Comunicació i representació: àmbit artístic). Les competències esmentades es concreten en els següents resultats d'aprenentatge: 1) Aconseguir un domini bàsic de la Didàctica i la Pedagogia específica de l'Educació Musical; així com la selecció i creació de recursos a partir dels continguts del currículum que permetin fomentar la participació en activitats musicals dintre i fora de l'escola; 2) Conèixer i practicar cançons per a promoure l'educació auditiva, rítmica i vocal. Saber utilitzar el joc com a recurs didàctic, així com dissenyar activitats d'aprenentatge basades en principis lúdics; 3) Conèixer, valorar i seleccionar obres musicals i artístiques de referència de tots els estils, temps i cultures i els fonaments de la cultura i patrimoni popular amb especial referència al folklore propi de les Illes Balears, així com conèixer les etapes més rellevants de la història de l'art i de la música i la seva transcendència; 4) Sensibilitzar l'oïda en el reconeixement de les qualitats tímbriques, formals, dinàmiques, rítmiques, melòdiques i harmòniques; 5) Adquirir la capacitat de tenir cura i higiene de la pròpia veu i la dels alumnes: salut vocal.

Específiques

- * Capacitat de promoure la creació, interpretació i apreciació de les arts i les tecnologies associades com instruments de cooperació i comunicació no verbal (20).

Genèriques

- * Capacitat per a dissenyar, organitzar i avaluar contextos d'aprenentatge des d'una perspectiva globalitzadora integrant les dimensions cognitiva, emocional, psicomotora, social i expressiva (25).
- * Capacitat per fomentar els valors estètics com element transversal a totes les disciplines (28).
- * Capacitat per adquirir estratègies per a l'aprenentatge autònom i col·laboratiu (29).

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Els continguts d'aquesta assignatura formaran part dels següents blocs:

1. Llenguatge musical
2. Cançó
3. Veu

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	22004 - Fonaments de l'Educació Musical: Vocal, Auditiva i Rítmica
Grup	Grup 2, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	B
Idioma	Català

4. Audició
5. Ritme
6. Pràctica instrumental
7. Història de la música

Continguts temàtics

Bloc 1. Llenguatge Musical

Elements bàsics del Llenguatge Musical: figures rítmiques, notació, intervals, escales, compassos, armadura, tonalitats, modalitats, acords, recursos, etc. Interpretació, creació i improvisació rítmico/melòdica.

Bloc 2. Cançó

Repertori de cançons unisonals, i/o a vàries veus que permeti aprofundir en el goig estètic i en el domini de la veu. Repertori de cançó infantil i/o, cançoners i el seu tractament didàctic.

Bloc 3. Veu

L'instrument vocal: anatomia i fisiologia. L'aparell fonador. L'emissió vocal. Classificació.

Bloc 4. Audició

L'audició: anatomia i fisiologia. L'aparell auditiu. Discriminació auditiva (interval, modalitat, escales, acords, etc). Anàlisi formal i/o estructural estilístic de les obres escoltades. Dictats rítmico-melòdics amb reproducció vocal, escrita, gestual, instrumental.

Bloc 5. Ritme

Exercicis rítmics. Reproducció, improvisació i creació. Jocs rítmics per a infants.

Bloc 6. Pràctica instrumental

Coneixement i pràctica de la percussió corporal i d'altres instruments que complementen i afavoreixen la competència musical del mestre.

Bloc 7. Història de la música

Coneixement dels distints períodes que conformen la història de la música: contextos històrics, trets musicals i compositors.

Metodologia docent

En aquest apartat es descriuen les activitats de treball presencial i no presencial (o autònom) previstes a l'assignatura amb l'objecte de poder desenvolupar i avaluar les competències establertes anteriorment. Degut al caràcter eminentment pràctic de l'assignatura, es de notòria importància l'assistència a les classes, sobretot a les pràctiques.

Volum de treball

A la següent taula es presenta la distribució d'hores segons les diferents activitats de treball presencial i de treball no presencial (o autònom) planificat i la seva equivalència en crèdits europeus o ECTS (1 crèdit ECTS = 25 hores de treball de l'estudiant).

Activitats de treball presencial

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	22004 - Fonaments de l'Educació Musical: Vocal, Auditiva i Rítmica
Grup	Grup 2, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	B
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Exposició del Professor	Grup gran (G)	Mitjançant el mètode expositiu, el professor establirà els fonaments teòrics, així com l'exemplificació pràctica dels continguts establerts en els diferents blocs. A més, es donarà informació, per a cada bloc temàtic, sobre el mètode de treball aconsellable i el material didàctic que haurà d'utilitzar l'alumnat per preparar de forma autònoma els continguts. Les classes teòriques consten de 13 sessions (1 sessió de 2 hores per setmana).	25
Classes pràctiques	Pràctiques presencials	Grup mitjà (M)	Mitjançant la pràctica de l'activitat musical, l'alumne posarà en pràctica els procediments i continguts treballats a les mateixes sessions de classe, tant teòriques com pràctiques.	25
Avaluació	Examen global	Grup mitjà (M)	Es realitzarà un examen pràctic corresponent a la convocatòria oficial. Aquesta avaluació permetrà valorar si l'alumne coneix i sap aplicar correctament els procediments i continguts que formen part de la matèria.	1
Avaluació	Examen global	Grup gran (G)	Es realitzarà un examen global teòric corresponent a la convocatòria oficial. Aquesta avaluació permetrà valorar si l'alumne coneix els continguts que formen part de la matèria.	4

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Preparació de les classes pràctiques	L'alumne aprofundirà en el treball realitzat a classe. No obstant el professor podrà proposar una sèrie de pràctiques de treball individual al llarg del semestre, consistents en un conjunt d'exercicis rítmics, melòdics, vocals, de discriminació auditiva, de pràctica instrumental, etc.	45
Estudi i treball autònom individual	Preparació de les classes teòriques	Després de l'exposició per part del professor a les classes teòriques, l'alumne haurà d'aprofundir en la matèria. Per facilitar aquesta tasca, s'indicarà, per a cada bloc temàtic, la bibliografia i els manuals que s'han de consultar. Per això es proposaran activitats o treballs de peti format.	25
Estudi i treball autònom en grup	Treball en grup	Treballar de forma coordinada al voltant de l'ús de la cançó i el joc associat a l'escola, amb especial incidència a l'etapa d'Educació Infantil, des d'una perspectiva històrica i des de la pràctica musical, fomentant el treball en equips cooperatius. Es pretén, amb tot plegat, sensibilitzar als futurs mestres en la recuperació, conservació i ús d'una part del patrimoni immaterial de l'escola, concretament el de cançons i joc associat.	25

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	22004 - Fonaments de l'Educació Musical: Vocal, Auditiva i Rítmica
Grup	Grup 2, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	B
Idioma	Català

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

-Qualsevol activitat acadèmica (treballs, exàmen, etc) que s'hagi de lliurar i presenti incorreccions ortogràfiques i/o gramaticals o una redacció inadequada que dificulti la comprensió del contingut, serà qualificada negativament. La pràctica reiterada d'aquestes errades pot ser motiu per no superar l'assignatura.

-Considerar que qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà repercutir negativament en l'avaluació de l'alumnat. Per això cal mantenir unes actituds bàsiques de respecte envers el grup i el professorat: mantenir una actitud respectuosa davant les exposicions del professorat i de l'alumnat; arribar amb puntualitat i no interrompre les classes amb entrades i sortides; dirigir-se amb respecte al professorat i companys; no menjar ni beure durant les classes; no fer ús de dispositiu electrònic (ordinador, tablet, telèfon, etc) sense el vist-i-plau del professor.

-Les competències establertes a l'assignatura seran valorades mitjançant l'aplicació d'una sèrie de procediments d'avaluació. A la taula del present apartat es descriu per a cada procediment d'avaluació, la tipologia (recuperable: r, no recuperable: Nr), els criteris d'avaluació i el seu pes en la qualificació de l'assignatura segons el seu itinerari d'avaluació.

-El professor responsable de l'assignatura exposarà a principi de curs l'itinerari d'avaluació que s'aplicarà al llarg de l'assignatura. S'especificarà el pes relatiu (en percentatge) que tindrà cada prova de l'avaluació de l'assignatura.

-L'alumne obtindrà una qualificació numèrica entre 0 i 10 per a cada prova avaluativa, la qual serà ponderada segons el seu pes, a fi d'obtenir la qualificació global de l'assignatura. Per superar l'assignatura, l'alumne ha d'obtenir un mínim de 5 punts sobre 10 en cada una de les proves avaluatives. Aquells alumnes que no hagin obtingut un mínim de 5 punts en cada una de les proves podran superar l'assignatura mitjançant la realització d'un examen global en el període de recuperació.

-La nota final es basarà en els següents percentatges:

A) Assistència i participació: 5%. Per a poder puntuar en aquest apartat és obligatori assistir al 80% de les classes.

B) Prova teòrica: 20%

C) Prova pràctica: 30%

D) Treballs/Altres: 35%

-Elaboració cançoner (15%) -Assistència a concert vocal (5%) -Participació al projecte "Música Viva" o activitats alternatives breus proposades pel professor (15%)

E) Treball en equips cooperatius: 10%. Es durà a terme un anàlisi de les cançons recopilades a partir de testimonis orals des d'una perspectiva musicològica, teòrica i interpretativa.

*Per a superar l'assignatura tots els apartats avaluatius han d'estar aprovats amb una nota mínima de 5.

**Les característiques de cada treball s'explicaran a principi de curs.

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	22004 - Fonaments de l'Educació Musical: Vocal, Auditiva i Rítmica
Grup	Grup 2, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	B
Idioma	Català

Pràctiques presencials

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Proves orals (no recuperable)
Descripció	Mitjançant la pràctica de l'activitat musical, l'alumne posarà en pràctica els procediments i continguts treballats a les mateixes sessions de classe, tant teòriques com pràctiques.
Criteris d'avaluació	Seguiment individual a través de l'avaluació contínua de l'activitat pràctica. Per a puntuar en aquest apartat és obligatòria l'assistència a un 80% de les classes.

Percentatge de la qualificació final: 5%

Examen global

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves orals (recuperable)
Descripció	Es realitzarà un examen pràctic corresponent a la convocatòria oficial. Aquesta avaluació permetrà valorar si l'alumne coneix i sap aplicar correctament els procediments i continguts que formen part de la matèria.
Criteris d'avaluació	Marcar i reconèixer la pulsació d'un fragment musical. Imitar i/o executar correctament una estructura rítmica. Imitar i/o executar correctament una frase rítmico-melòdica. Aplicar i executar un ostinat rítmic a una cançó o fragment musical. Entonar correctament el repertori de cançons treballades a classe. Interpretació instrumental.

Percentatge de la qualificació final: 30%

Examen global

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Es realitzarà un examen global teòric corresponent a la convocatòria oficial. Aquesta avaluació permetrà valorar si l'alumne coneix els continguts que formen part de la matèria.
Criteris d'avaluació	Definir, identificar, reconèixer o construir elements rítmics o melòdics a partir dels continguts treballats a classe. Situar amb la màxima aproximació possible l'època, l'estil i les característiques generals d'un fragment musical. Reconèixer les característiques generals dels diversos períodes musicals. Elements del llenguatge musical.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Preparació de les classes teòriques

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Després de l'exposició per part del professor a les classes teòriques, l'alumne haurà d'aprofundir en la matèria. Per facilitar aquesta tasca, s'indicarà, per a cada bloc temàtic, la bibliografia i els manuals que s'han de consultar. Per això es proposaran activitats o treballs de peti format.
Criteris d'avaluació	1) Elaboració cançoner 2) Assistència a concert vocal 3) Participació al projecte "Música Viva" o activitats alternatives proposades pel professor

Percentatge de la qualificació final: 35%

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	22004 - Fonaments de l'Educació Musical: Vocal, Auditiva i Rítmica
Grup	Grup 2, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	B
Idioma	Català

Treball en grup

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Proves orals (recuperable)
Descripció	Treballar de forma coordinada al voltant de l'ús de la cançó i el joc associat a l'escola, amb especial incidència a l'etapa d'Educació Infantil, des d'una perspectiva històrica i des de la pràctica musical, fomentant el treball en equips cooperatius. Es pretén, amb tot plegat, sensibilitzar als futurs mestres en la recuperació, conservació i ús d'una part del patrimoni immaterial del'escuela, concretament el de cançons i joc associat.
Criteris d'avaluació	Valorar la cançó com a un element cabdal en l'etapa d'Educació Infantil. Assolir un ampli repertori de cançons de diferents tipologies, associades o no al joc, i adaptades a distintes rutines per a l'ús a l'escola. Recuperar i fomentar el coneixement del ric patrimoni immaterial que representen les cançons escolars. Indagar en l'evolució recent a l'escola de l'ús de la cançó i el joc associat de forma vivencial i experiencial. Fomentar l'aprenentatge cooperatiu a través del treball en equip.

Percentatge de la qualificació final: 10%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

- CANDÉ, R. (1967) Diccionari de la música. Barcelona: Edicions 62.
- MAIDEU I PUIG, J. (1991) Assaig: cançons i exercicis (2a ed.). Vic: Eumo Editorial.
- MICHELS, U. (1985) Atlas de la música, 1 (1a edició 1982). Madrid: Alianza.
- SEGARRA, I. El meu llibre de música (I, II, III, IV). Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- ZAMACOIS, J. (1986) Teoría de la música, libros I/II. Barcelona: Labor.
- DIVERSOS Autors. L'Esquix (I, II, III, IV). Editorial MF. Barcelona.
- MARTORELL, O. Cànon d'ahir i d'avui. Vol 1 i 2. Editorial mf. Barcelona. 1979.
- GASSULL, C. GODALL, P. MARTORELL, M. : 'La veu, orientacions practiques'. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona. 2006.

Bibliografia complementària

- ALEGRE, LL. (2003) Llenguatge Musical. Grau Mitjà 1. Barcelona: Dinsic.
- ALSINA, P. (1997) El área de educación musical. Propuestas para aplicar en el aula. Barcelona: Graó.
- AZNARES BARRIO, J.J. (1992) Didáctica del lenguaje musical. Pamplona: Edición Música para todos.
- BARRIO, A. (1990) Tratado de entonación. Madrid: Real Musical.
- BELLÓN, S. i MORENO, M. (1999) Teoría del lenguaje musical. Primer curso (Grado Elemental). Madrid: Música Didáctica, S.L.
- BIBILONI, Baltasar. Vint Cançons tradicionals. Amalgama Edicions. Berga. 2004, segona edició.
- CALVO, M^a.L. i BERNAL, J. (1996) 'La importancia de la música en la Educación Infantil'. En Revista de Educación de la Universidad de Granada, pp.17-34, 9/1966. Granada: Servicio de Publicaciones. Campus Universitariode Cartuja.
- CALVO, M^a.L. i BERNAL, J. (1999) 'La expresión musical en el curriculum de educación infantil'. En La música en la educación infantil. Eufonía, n° 14. Barcelona: Graó.
- CAÑADA, P.; LÓPEZ, A.; MOLINA, E. (2006) Cuaderno de Audición 1. Grado elemental. Madrid: Enclave Creativa.
- CAÑADA, P.; LÓPEZ, A.; MOLINA, E. (2007) Cuaderno de Audición 2. Grado elemental. Madrid: Enclave Creativa.
- COPLAND, A. (1995) Cómo escuchar la música. Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica.
- JULIA, M. Cançons tradicionals de Mallorca. Edit. Climent. Barcelona.
- KAROLY, O. (1981) Introducción a la música clásica. Madrid: Alianza.

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	22004 - Fonaments de l'Educació Musical: Vocal, Auditiva i Rítmica
Grup	Grup 2, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	B
Idioma	Català

- KODALY, Z. (1981) Educación Musical en Hungría. Madrid: Real Musical.
- LÓPEZ DE ARENOSA, OLIVERA, PILDAIN, J. (1983) Lenguaje musical. Madrid: Real Musical.
- MARTENOT, M. (1979) Solfeo: Formación y desarrollo musical. Buenos Aires: Ricordi.
- MASSOT I PLANES, J. Cançoners musicals de Mallorca. 'Caja de Ahorros de las Baleares'.
- MERCADAL BAGUR, DESEADO. El Folklore Musical de Menorca. 'Caja de Ahorros de Baleares Sa Nostra'. Palma, 1979
- MICHELS, U. (1991) Atlas de la música, 2 vols. Madrid: Alianza.
- MOLINA, E. (1994) La improvisación en el lenguaje musical. Madrid: Real Musical.
- RIERA, Antoni. Cent i tantes tonades tradicionals de Mallorca. Edit. Moll. Palma. 1988.
- RIU, N. (2000) El lenguaje musical: propuestas didácticas para los tres ciclos de Primaria. Barcelona: Ceac.
- SEGARRA, I. (2003) El meu llibre de música. Llenguatge Musical/. Grau Mitjà (V i VI). Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- WILLEMS, E (1968) El ritmo musical. Buenos Aires: Eudeba.
- WUYTACK, J. (1966) La audición. París: Leduc.

Altres recursos

<http://www.xtec.es/rtee/esp/>
(Informàtica i educació musical)

http://www.juntadeandalucia.es/averroes/recursos/area_musica.php3
(Recursos educatius musicals. Averroes - Junta de Andalucía)

<http://www.classicalmidiconnection.com/cmc/index.html>
(Audicions de música clàssica)

<http://www.teoria.com/indice.htm>
(Teoria musical)

<http://www.xtec.es/recursos/musica/audicio/index.htm>
(Audició musical en educació infantil i primària)

Estacions. Pro Musica Chorus de Sóller. Ona Edicions Musicals. OECD33
(Audicions musicals per treballar modalitat, compàs, tipus de veus, tipus de cors)

